

आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को मौद्रिक नीतिको अर्ध-वार्षिक समीक्षा (सारांश)

पृष्ठभूमि

१. आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को मौद्रिक नीतिको विगत छ महिनासम्मको कार्यान्वयनको स्थिति तथा विद्यमान चुनौतीहरूलाई ध्यानमा राख्नुका साथै चालू आर्थिक वर्षको बाँकी अवधिको कार्यदिशालाई समेटि मौद्रिक नीतिको यो अर्ध-वार्षिक समीक्षा प्रस्तुत गरिएको छ । मौद्रिक नीति सार्वजनिक गर्दाको समयमा विद्यमान चुनौतीहरूमध्ये मूल्यस्थिति, उत्पादनशील क्षेत्रतर्फको कर्जा प्रवाह एवम् वित्तीय स्थायित्व अभिवृद्धि लगायतका विषयहरू सुधारोन्मुख रहेका छन् भने बैकिङ्ग क्षेत्रमा रहेको अधिक तरलताको स्थितिमा क्रमिक सुधार आउनुका साथै अल्पकालीन व्याजदरहरू पनि सुधारोन्मुख रहेका छन् । हाल मुलुकको समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरूको अवस्था सन्तोषप्रद रहेको छ ।

आन्तरिक आर्थिक स्थिति

२. चालू आर्थिक वर्षमा कृषि तथा गैर-कृषि क्षेत्रको परिदृश्यका आधारमा हेर्दा उद्योग तथा सेवा क्षेत्रको अवस्था सामान्य रहने अनुमान रहेतापनि कृषि क्षेत्रको उत्पादन वृद्धिदर कम हुने देखिएकोले यस वर्षको आर्थिक वृद्धिदर ५ प्रतिशतको हाराहारीमा रहने देखिन्छ ।
३. चालू आर्थिक वर्षमा मुद्रास्फीति सुधारोन्मुख रहेको छ । यस आर्थिक वर्षको छैठौँ महिनामा वार्षिक विन्दुगत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ६.८ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो मुद्रास्फीति ९.७ प्रतिशत रहेको थियो ।
४. समीक्षा अवधिमा नगद प्रवाहमा आधारित सरकारको कुल खर्च १४.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५३ अर्ब ७१ करोड पुगेको छ भने कुल साधन परिचालन १४.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २१८ अर्ब ६६ करोड पुगेको छ ।
५. स्रोत परिचालनको तुलनामा सरकारी खर्च न्यून रहेकोले चालू आर्थिक वर्षको छ महिनासम्ममा नेपाल सरकारको यस बैकमा रु. ७२ अर्ब १६ करोड नगद बचत रहेको छ । अघिल्लो वर्षको मौज्जात समेत समावेश गर्दा २०७१ पुस मसान्तसम्ममा नेपाल राष्ट्र बैकसँग नेपाल सरकारको रु. ९५ अर्ब ६६ करोड नगद मौज्जात रहेको छ ।
६. चालू आर्थिक वर्षको छ महिनासम्म नेपालको वाह्य क्षेत्र स्थिति मिश्रित रहेको छ । वस्तु व्यापार घाटा उच्च रहेतापनि चालू खाता तथा समग्र शोधनान्तर स्थिति बचतमा रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षको छ महिनासम्ममा रु. ७७ अर्ब १९ करोडले बचतमा रहेको शोधनान्तर स्थिति चालू आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा रु. ३४ अर्ब २६ करोडले बचतमा रहेको छ ।
७. समीक्षा अवधिमा कुल निर्यात ३.९ प्रतिशतले घटेको छ भने कुल आयात १३.३ प्रतिशतले बढेको छ । फलस्वरूप व्यापार घाटामा १६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ ।
८. चालू आर्थिक वर्षको छ महिनामा विप्रेषण आप्रवाह अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको ३४.४ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा ३.९ प्रतिशतले मात्र वृद्धि भई रु. २७५ अर्ब ९६ करोड पुगेको छ ।
९. चालू आर्थिक वर्षको छ महिनामा विदेशी विनिमय सञ्चिति ५.९ प्रतिशतले वृद्धि भई २०७१ पुसमा रु. ७०४ अर्ब ४४ करोड पुगेको छ । उक्त सञ्चितिले ११.४ महिनाको वस्तु आयात र ९.८ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न सक्ने देखिन्छ ।

मौद्रिक तथा तरलता स्थिति

१०. यस आर्थिक वर्षको छ महिनासम्ममा विस्तृत मुद्राप्रदाय ५.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने संकुचित मुद्रा प्रदाय १.६ प्रतिशतले मात्र बढेको छ ।
११. समीक्षा अवधिमा निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा ११.५ प्रतिशत (रु. १३१ अर्ब ९० करोड) ले वृद्धि भएको छ । अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो कर्जा ८.९ प्रतिशतले बढेको थियो ।
१२. समीक्षा अवधिमा विप्रेषण आप्रवाहको वृद्धिदर केही कम रहेकोले बैक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप वृद्धिमा केही कमी आई निक्षेप परिचालन ६ प्रतिशत (रु. ८३ अर्ब ७६ करोड) ले बढेको छ । अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा उक्त रकम ८ प्रतिशत (रु. ९५ अर्ब ४१ करोड) ले बढेको थियो ।

१३. आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को छ महिनासम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको कर्जा तथा लगानी ९.५ प्रतिशत (रु. १२५ अर्ब ३९ करोड) ले बढेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो कर्जा तथा लगानी ७.३ प्रतिशत (रु. ८३ अर्ब ६६ करोड) ले बढेको थियो।
१४. आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को छ महिनासम्ममा पटक-पटक गरी निक्षेप बोलकबोलमार्फत् रु. ७५ अर्ब तथा रिभर्स रिपोमार्फत् रु. २६० अर्ब ५० करोडको तरलता प्रशोचन गरिएको छ।
१५. अधिक तरलता प्रशोचनका लागि यस बैंकले खुला बजार कारोबारलाई थप सक्रिय बनाउँदै लगेको कारण अधिक तरलताको स्थितिमा सुधार आएकोले २०७१ माघमहिनाको अन्त्यसम्म आई पुग्दा अधिक तरलताको अवस्था रहेको छैन।
१६. समीक्षा अवधिमा नेपाल राष्ट्र बैंकले विदेशी विनिमय बजार (वाणिज्य बैंकहरू) बाट अमेरिकी डलर १ अर्ब ६६ करोड खुद खरिद गरी रु. १५७ अर्ब २० करोड बराबरको खुद तरलता प्रवाह गरेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा विदेशी विनिमय बजारबाट अमेरिकी डलर १ अर्ब ६९ करोड खुद खरिद गरी रु. १६८ अर्ब ९३ करोडको खुद तरलता प्रवाह भएको थियो।
१७. समीक्षा अवधिमा अमेरिकी डलर १ अर्ब ७४ करोड बिक्री गरी रु. १७१ अर्ब १० करोड बराबरको भा.रु. खरिद भएको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा अमेरिकी डलर १ अर्ब ४४ करोड बिक्री गरी रु. १४३ अर्ब ६ करोड बराबरको भा.रु. खरिद भएको थियो।
१८. चालू आर्थिक वर्षदेखि उत्पादनशील क्षेत्रतर्फको कर्जा प्रवाह विस्तारका माध्यमबाट आर्थिक वृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले पुनरकर्जा दरलाई ५ प्रतिशतबाट घटाएर ४ प्रतिशत पुऱ्याइएको छ। २०७१ पुससम्ममा असल कर्जाको धितोमा यस बैंकबाट रु. ३ अर्ब २ करोडको साधारण पुनरकर्जा तथा रु. १ अर्ब ४१ करोडको निर्यात पुनरकर्जा सुविधा प्रदान गरिएको छ।

वित्तीय र वाह्य क्षेत्र कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन स्थिति

वित्तीय क्षेत्र सुधार, नियमन तथा सुपरिवेक्षण

१९. वित्तीय स्थायित्व कायम गर्ने, वित्तीय पहुँच बढाउने र वित्तीय क्षेत्रको विकास एवम् विस्तारबाट उच्च आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सघाउ पुऱ्याउने उद्देश्यले बैंकिङ्ग, बीमा, पूँजी बजार तथा सहकारीलाई समेटी वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति तर्जुमा गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ। चालू आर्थिक वर्षदेखि नै यसको कार्यान्वयन शुरु गरिने छ।
२०. Payment System Development Strategy जारी भएपछि Real Time Gross Settlement (RTGS) लाई कार्यान्वयनमा ल्याउन Payment & Settlement सम्बन्धी एक छुट्टैमहाशाखा गठनगर्नुकासाथै Payment System Development Strategy लागू गरिएको छ। त्यसैगरी, भुक्तानी तथा फछ्यौट ऐनको मस्यौदा अन्तिम चरणमा पुगेको छ।
२१. वाणिज्यबैंकहरूमा बासल-३ का प्रावधानहरू क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लैजाने कार्यतालिका अनुसार बासल-३ कार्यान्वयन कार्यदल गठन भई New Capital Adequacy Framework तयार भएको छ। साथै, वाणिज्य बैंकहरूको लागि बासल-३ मा आधारित तरलता अनुगमन पद्धति एवम् तरलताका आधारमा समेत शीघ्र सुधारात्मक कारवाही (Prompt Corrective Action) लागू गर्ने सम्बन्धी कार्यवाही अन्तिम चरणमा पुगेको छ।
२२. सुपरिवेक्षण प्रणालीलाई जोखिममा आधारित पद्धति (Risk Based Supervision Approach) अनुरूप तुल्याउन बैंकहरूको जोखिममा आधारित निरीक्षण शुरु गरिएको छ।
२३. बहु-बैंकिङ्ग कर्जा कारोबारलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक नीतिगत व्यवस्थाको मस्यौदा तयार हुने क्रममा छ। साथै, ठूला ऋणीहरूको वित्तीय विवरणलाई Online Reporting गर्ने व्यवस्था समेत कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।
२४. संरचनागत सुधारको क्रममा रहेको राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको पूँजीकोष अनुपात २०७१ पुस मसान्तमा १०.०९ प्रतिशत पुग्न गई उक्त बैंक सरकारी क्षेत्रको सवल बैंकको रूपमा विकसित भएको छ। यस बैंकको व्यवस्थापनमा रहेको नेपाल बैंक लिमिटेडको व्यवस्थापन हस्तान्तरण गर्ने कार्य सम्पन्न भइसकेको छ।
२५. आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को बजेट वक्तव्यमा उल्लेख भए बमोजिम तोकिएका कृषि व्यवसायहरूका लागि ६.० प्रतिशत व्याजदरमा कर्जा उपलब्ध हुने गरी व्याज अनुदान प्रदान गर्न 'युवाहरूलाई व्यवसायिक कृषि कर्जामा प्रदान गरिने व्याज अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७१' कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ।
२६. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो कुल कर्जाको तोकिएको अनुपातमा उत्पादनशील क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन गरिएको छ।

२७. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूका संस्थापकहरूको विभिन्न समूहमा वर्गीकरण हुने व्यवस्थाको अन्त्य गरी सबै संस्थापकहरूलाई एकै समूहमा रहने व्यवस्था गर्नेगरी निर्देशन जारी गरिएको छ ।
२८. विनिमय अधिकार पत्र ऐन, २०३४ मा समसामायिक संशोधनका लागि सोको मस्यौदा नेपाल सरकारमा पेश गर्ने क्रममा संशोधन समिति गठन भई आवश्यक मस्यौदा तयारीको कार्य अधि बढेको छ ।
२९. वित्तीय सेवा सम्बन्धमा सर्वसाधारणलाई सुसूचित गर्न तथा वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धि गर्न यस बैंकद्वारा वित्तीय साक्षरताका विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिदै आएको छ । साथै, वित्तीय सेवाका ग्राहकहरूको हित संरक्षण गर्ने उद्देश्यले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको सेवा शुल्कहरू पारदर्शी बनाउनका लागि निर्देशन जारी गरिएको छ । यस व्यवस्थाबाट ग्राहक-मैत्री बैंकिङ्ग प्रणालीको विकास हुने अपेक्षा गरिएको छ ।
३०. चालू आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीतिमा उल्लेख भएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संस्थागत सुशासन सम्बन्धी अधिकांश व्यवस्थाहरू कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।
३१. वाणिज्य बैंकका अतिरिक्त अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको समेत कर्जा तथा निक्षेपबीचको ब्याजदर अन्तर र आधार दर अनुगमन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यस अन्तर्गत विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूले पनि ब्याजदर अन्तर तथा कर्जाको आधार दर गणना गरी प्रकाशित गर्न थालेका छन् । २०७१ पुसमा वाणिज्य बैंकहरूको ब्याजदर अन्तर ४.५ प्रतिशत र आधार दर ७.४९ प्रतिशत रहेको छ ।

घरेलु तथा साना व्यवसाय

३२. घरेलु तथा साना व्यवसायलाई प्रोत्साहन गर्न संचालन भइरहेका व्यवसायलाई वार्षिक कारोबारको सामर्थ्यको आधारमा रु. १० लाख र व्यक्तिगत/संस्थागत जमानीमा रु. १५ लाखसम्म कर्जा प्रवाह गर्न निर्देशन जारी भइसकेको छ ।
३३. घरेलु तथा साना उद्योग व्यवसायमा प्रवाह हुने कर्जाको सुरक्षण सीमा, सुरक्षण शुल्क र यस्तो कर्जाको लागि जोखिम व्यवस्थामा थप छुट दिन निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण निगमसँग समन्वय गर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइएको छ ।

लघुवित्त तथा वित्तीय पहुँच

३४. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको उपस्थिति कम भई वित्तीय पहुँचको अवस्था कमजोर रहेका क्षेत्रमा अवस्थित सहकारी संस्थाहरूलाई परिचालन गरी ग्रामीण स्वावलम्बन कोषबाट थोक कर्जा प्रवाहमा प्राथमिकता दिइएको छ ।
३५. यस बैंकबाट वित्तीय मध्यस्थताको कारोबार गर्न अनुमति प्राप्त गैर-सरकारी संस्थाहरूलाई तोकिएको प्रक्रिया पूरा गरी २०७२ असार मसान्तसम्ममा “घ” वर्गको लघुवित्त संस्थामा परिणत गर्ने प्रक्रियालाई प्रोत्साहित गर्न त्यस्तो संस्थामा रहने संस्थागत शेयर स्वामित्वको सीमा २५ प्रतिशतबाट बढाएर ५१ प्रतिशतसम्म पुऱ्याउन पाउने व्यवस्था गरिएको छ ।
३६. महिलाद्वारा प्रवर्द्धित लघुउद्यमको लागि सम्बन्धित परियोजना धितोमा प्रवाह हुने रु. ७ लाखसम्मको परियोजना कर्जालाई सुरक्षण गराउने व्यवस्था मिलाई विपन्न वर्ग कर्जामा गणना गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
३७. सर्वसाधारण जनतामा वित्तीय पहुँच विस्तार गर्ने तथा वित्तीय उपकरणहरूको उपयोगलाई प्रभावकारी तुल्याउने उद्देश्यले वित्तीय साक्षरता विकास रणनीतिको मस्यौदा तयार गरिएको छ ।
३८. यस बैंकबाट ईजाजतप्राप्त “घ” वर्गका लघुवित्त विकास बैंकहरूको लाभांश वितरणलाई ग्राहकहरूको हित संरक्षणसँग आवद्ध गर्ने व्यवस्था कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ ।
३९. लघुवित्त संस्थाहरूबीच कर्जा सूचना आदान-प्रदान गर्न सहजता प्रदान गर्नुका साथै कर्जाको दोहोरोपनाको समस्या कम गर्न लघुवित्त संस्थाहरूलाई कर्जा सूचना केन्द्रसँग आवद्ध गर्ने सम्बन्धी कार्य थालनी गरिएको छ ।
४०. नेपाल ग्रामीण विकास बैंक लिमिटेडलाई व्यावसायिक रूपमा संचालन गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकले सहजीकरण गरिरहेको छ ।
४१. वचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूलाई सुपरिवेक्षकीय दायराभित्र ल्याई वित्तीय स्थायित्व र आर्थिक अनुशासन कायम गर्नका लागि नियामक निकायलाई आवश्यक सहयोग पुऱ्याउन यस बैंकको बैंकर्स प्रशिक्षण केन्द्रबाट तालिम प्रदान गर्न शुरु गरिएको छ ।

विदेशी विनिमय व्यवस्थापन

४२. विश्व वित्तीय बजारसँग एकीकृत हुँदै गएको राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा पूँजी खाता परिवर्त्यताका व्यवस्थाहरू समयानुकूल बनाउन विदेशी विनिमय नियमित गर्ने ऐन र विदेशमा लगानी गर्न प्रतिबन्ध लगाउने ऐनको संशोधन मस्यौदा तयार भएको छ ।

४३. विदेशमा स्वास्थ्योपचार गर्नको लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट वार्षिक अमेरिकी डलर १० हजारसम्मको सट्टी सुविधा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
४४. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले नेपाली नागरिकहरूसँग रहेको नगद परिवर्त्य विदेशी मुद्रा एक पटकमा अमेरिकी डलर ३००० सम्म वा सो बराबर हुने अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सट्टी (खरिद) गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
४५. अमेरिकी डलर २००० सम्मको खरिद Online मार्फत् गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ । साथै, परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता हुने नेपालीले आफ्नो खाताबाट वस्तु तथा सेवा खरिद गर्ने प्रयोजनका लागि वार्षिक अमेरिकी डलर १० हजारसम्म भुक्तानी दिनसक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
४६. चीनसँग हुने आयात/निर्यात व्यापारको लागि वाणिज्य बैंकहरुमार्फत् हुने भुक्तानी प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न चीनको विभिन्न स्थानमा रहेका वाणिज्य बैंकहरुमार्फत् बैंकिङ्ग कारोबार गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
४७. चीनसँगको व्यापार अभिवृद्धिका लागिनेपालको रसुवागढी भन्सार बिन्दुबाट समेत एल.सी. मार्फत् पनि सामान आयात गर्नसक्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

आर्थिक तथा मौद्रिक परिदृश्य

४८. चालू आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीति घोषणा गर्दा मुद्रास्फीतिलाई ८.० प्रतिशतमा सीमित राखी ६.० प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्न सहयोग पुऱ्याउने र कम्तिमा ८.० महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न सक्ने विदेशी मुद्रा सञ्चिति कायम गर्ने लक्ष्य राखिएकोमा आर्थिक वृद्धि बाहेक अरु सबै लक्ष्यहरु हासिल हुने देखिएको छ ।
४९. चालू आर्थिक वर्षको प्रारम्भमा शोधनान्तर स्थितिमा केही संकुचन आएतापनि पछिल्ला महिनाहरुमा शोधनान्तर बचत उल्लेख्य रहेकोले विदेशी विनिमय सञ्चितिमा वृद्धि हुँदै गएको छ । विगत छ महिनासम्मको यथार्थ स्थिति एवम् आगामी परिदृश्यलाई समेत विश्लेषण गर्दा चालू आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा करिब रु. ५५ अर्बको शोधनान्तर बचत कायम रहने अनुमान छ । यस अनुमानको आधारमा २०७२ असार मसान्तको विदेशी विनिमय सञ्चितिले करिब ९ महिनाको वस्तु तथा सेवा आयात धान्न सक्ने देखिन्छ ।
५०. मौद्रिक योगाङ्कहरुको विगत छ महिनासम्मको यथार्थ स्थिति एवम् विगत तीन वर्षको औसत वृद्धिदर समेतलाई आधार मान्दा चालू आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा विस्तृत मुद्राप्रदायको वृद्धिदर लक्षित सीमाभित्रै कायम रहने देखिन्छ ।
५१. चालू आर्थिक वर्षको छ महिनासम्ममा नेपाल सरकारलाई जाने कर्जा घटेतापनि निजी क्षेत्रतर्फको कर्जाको विस्तार उल्लेख्य रहेको छ । यही प्रवृत्ति कायम रहेमा चालू आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा निजी क्षेत्रतर्फ जाने कर्जाको वृद्धिदर मौद्रिक नीतिले लक्षित गरेको १८.० प्रतिशतभन्दा केही बढी अर्थात् २०.० प्रतिशत रहने संशोधित अनुमान छ । चालू आर्थिक वर्षमा कुल आन्तरिक कर्जा लगायत अन्य मौद्रिक योगाङ्कहरुको वृद्धिदर भने लक्षित स्तरमै रहने अनुमान छ ।

मौद्रिक नीतिको कार्यदिशा तथा व्यवस्थापन

५२. चालू आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीतिले खुला बजार कारोबारलाई थप सक्रिय एवम् प्रभावकारी बनाउन निक्षेप बोलकबोल प्रयोगमा ल्याउनुका साथै तरलताको प्रकृतिका आधारमा खुला बजार कारोबार संचालन गर्ने व्यवस्था गरेको छ । यसबाट बैंकिङ्ग प्रणालीको अधिक तरलता व्यवस्थापन भएको छ । तर अल्पकालीन ब्याजदरहरु न्यून स्तरमै रहेकोले चालू आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीतिको कार्यदिशालाई बाँकी अवधिको लागि पनि यथावत कायम राखिएको छ । माग पक्षबाट मुद्रास्फीतिमा थप दबाव पर्न नदिन मौद्रिक योगाङ्कहरुको विस्तारलाई वाञ्छित सीमाभित्र कायम राख्नेतर्फ मौद्रिक नीति केन्द्रित रहने छ ।
५३. त्यसैगरी, विप्रेषण आप्रवाहमा आउन सक्ने संकुचन तथा आयातको प्रवृत्तिका कारण वाह्य क्षेत्र स्थायित्व लगायत खाद्यान्नको मूल्यमार्फत् मुद्रास्फीतिमा आउन सक्ने सम्भावित जोखिम समेतलाई दृष्टिगत गरी चालू आर्थिक वर्षको बाँकी अवधिमा पनि मौद्रिक नीतिको केही कसिलो कार्यदिशालाई यथावत कायम राखिएको छ । तसर्थ, अनिवार्य नगद अनुपात र बैंकदरमा कुनै परिवर्तन गरिएको छैन । साथै, विद्यमान पुनरकर्जा दरहरुलाई समेत यथावत कायम राखिएको छ ।
५४. अधिक तरलता व्यवस्थापनका लागि रिभर्स रिपोको अतिरिक्त निक्षेप बोलकबोल उपकरणको प्रयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५५. वित्तीय स्थायित्व हासिल गर्न चालू आर्थिक वर्षको लागि अवलम्बन गरिएका नीतिहरुमध्ये कार्यान्वयन गर्न बाँकी रहेका नीतिहरुलाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिने छ ।
५६. वित्तीय समावेशीकरणका माध्यमबाट आर्थिक विकासमा सघाउ पुऱ्याउन दुर्गम क्षेत्र एवम् पिछडिएका वर्ग, जाति तथा समुदायहरुमा वित्तीय पहुँच विस्तार एवम् वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धि गर्ने कार्यलाई चालू आर्थिक वर्षको बाँकी अवधिमा पनि निरन्तरता दिइने छ ।

५७. वित्तीय सेवालाई सर्वसुलभ, पारदर्शी एवम् गुणस्तरीय बनाउँदै वित्तीय ग्राहकहरूको हित तथा अधिकार संरक्षण गर्न तथा कृषि, जलविद्युत लगायतका उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी विस्तार गरी यस बैंकले तोकेको स्तरमा पुऱ्याउनबैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई अभिप्रेरित गर्नुका साथै सोको कार्यान्वयन स्थितिको प्रभावकारी अनुगमन गरिने छ ।

अन्त्यमा,

५८. हाल मुलुकको समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरूको अवस्था सन्तोषप्रद रहेको छ । खासगरी कृषि क्षेत्रको उत्पादन वृद्धिदरमा केही कमी आउनुका साथै औद्योगिक क्षेत्रले पनि अपेक्षित गति लिन नसक्दा लक्षित आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्ने कार्य भने चुनौतीपूर्ण देखिन्छ । अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यमा आएको उल्लेख्य गिरावटको कारण मूल्य स्थायित्व कायम गर्न तथा व्यापार घाटा कम गर्नसहयोग पुग्ने देखिन्छ ।

५९. आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को मौद्रिक नीति कार्यान्वयनमा आएपछिको छ महिनासम्मको उपलब्धि र बाँकी अवधिको कार्यान्वयनबाट मुद्रास्फीति अपेक्षित स्तरमा रहने, शोधनान्तर स्थिति सुदृढ हुँदै जाने र वित्तीय प्रणालीमा सुशासन एवम् नियमन तथा सुपरिवेक्षकीय क्षमता अभिवृद्धिका माध्यमबाट समग्र वित्तीय क्षेत्रको स्थायित्वमा समेत सकारात्मक प्रभाव पर्ने अपेक्षा गरिएको छ । साथै, मौद्रिक नीतिको सफल कार्यान्वयनबाट कृषि, जलविद्युत लयागतका उत्पादनशील क्षेत्रतर्फको लगानी विस्तार एवम् वित्तीय पहुँच तथा साक्षरता अभिवृद्धिका माध्यमबाट समावेशी आर्थिक विकासमा समेत सहयोग पुग्ने विश्वास लिइएको छ ।

६०. प्रस्तुत मौद्रिक नीतिको अर्ध-वार्षिक समीक्षाको पूर्ण अंश यस बैंकको वेवसाइट (www.nrb.org.np) मा राखिएको छ । मौद्रिक नीतिमा समावेश भएका नीतिगत व्यवस्था तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सबै सरोकारवालाहरूबाट प्राप्त सहयोगको लागि नेपाल राष्ट्र बैंक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छ । साथै, आगामी दिनमा पनि मौद्रिक नीतिको कार्यान्वयनमा सदाभैँ सहयोग मिल्ने अपेक्षा यस बैंकले गरेको छ ।